

UN PUMNAL SCITIC DESCOPERIT LA MĂCIȘENI (raionul Bujor, reg. Galați)

În primăvara anului 1959, prof. Panait Dumitriu, din Bîrlad, a donat Muzeului raional mixt „V. Pârvan”, din aceeași localitate, un pumnal de fier de tip *akinakes*.

Conform celor relatate de către donator, reieșea că acest obiect fusese descoperit cu câțiva ani în urmă, cu ocazia unor lucrări agricole, pe ogorul lui Luca Dumitriu din satul Măcișeni, com. Corni, raionul Bujor, reg. Galați.

Locul descoperirii se află la circa 2 km nord-vest de sat, pe partea dreaptă a Văii Gerului, aproape de fântâna lui Apostol Dimitriu. Din informațiile obținute la fața locului reiese că în același punct, cu ocazia lucrărilor agricole, s-au mai descoperit și alte obiecte din fier, distruse de rugină, care s-au pierdut.

Acest pumnal, deși atacat de rugină, s-a păstrat în întregime. Lama sa, lungă de 15,7 cm și lată sub gardă de 3,6 cm, este prevăzută cu două tăișuri; ea este mai lată la bază, îngustându-se spre vîrf, și prezintă o nervură mediană pe aproape 2/3 din lungimea sa (fig. 1, 2).

Pe lama pumnalului, care face corp comun cu mînerul, ambele elemente fiind lucrate dintr-o singură bucată, se observă pe una dintre fețe, în apropiere de gardă, niște striuri dispuse longitudinal, provenind, probabil, de la teacă.

Garda mînerului este în formă de inimă, în doi lobi, cu umerii rotunjiți și lăsați în jos. Porțiunea mediană, în dreptul nervurii, este ușor bombată. Garda constă din două foi cordiforme lipite între ele pe margine, prin batere, formînd astfel, un fel de manșon care învelește baza lamei pumnalului.

Corpul mînerului este format dintr-o bară plată, dreptunghiulară, cu marginile ușor ridicate pe ambele fețe. La partea superioară, bara se termină printr-un cep rectangular, care pătrunde într-o altă bară dispusă orizontal. Această din urmă bară, cu care se termină mînerul, este dreaptă, avînd capetele puțin ascuțite; unul dintre ele, de formă triunghiulară, se pare că inițial a fost în mod intenționat mai ascuțit și prevăzut cu trei muchii, fiind destinat, probabil, unor întrebuințări speciale. La mijloc, bara este prevăzută cu o gaură în care pătrunde capătul în formă de cep, al mînerului propriu-zis. Pentru a se fixa cît mai bine, ea a fost ciocănită pe ambele fețe în dreptul găurii.

Fiind descoperit întâmplător, datarea pumnalului scitic de la Măcișeni nu poate fi făcută decât prin comparație tipologică.

Din punct de vedere tipologic, *akinakes*-ul de la Măcișeni se încadrează în seria pumnalelor scitice răspândite atât în regiunea carpato-dunăreană, cât și în sudul U.R.S.S.

Pe teritoriul Moldovei se mai numără câteva descoperiri similare cu care ar putea fi comparat¹. Spre deosebire de acestea, exemplarul nostru este de dimensiuni mai mici.

Prin poziția dreaptă orizontală a barei mânerului, garda cordiformă și lama prevăzută cu nervura mediană, pumnalul de la Măcișeni prezintă strânse afinități cu acela provenind de la Bîcu, raionul Negrești, reg. Iași, datat în secolul al V-lea î.e.n.²

De asemenea, prin tipul mânerului, în formă de limbă plată cu marginile ridicate, exemplarul la care ne referim aici poate fi comparat cu acela descoperit la Comarna, raionul Iași, cu deosebirea că acesta din urmă are capetele barei ridicate. De altfel, pumnalul de la Comarna pare să dateze dintr-o perioadă mai târzie decât acela de la Bîcu³.

De asemenea, pumnale de tip *akinakes* au mai fost descoperite pe teritoriul Moldovei și în necropola hallstattiană târzie de la Bîrsești, raionul Focșani. Acesta însă, prin mâne-

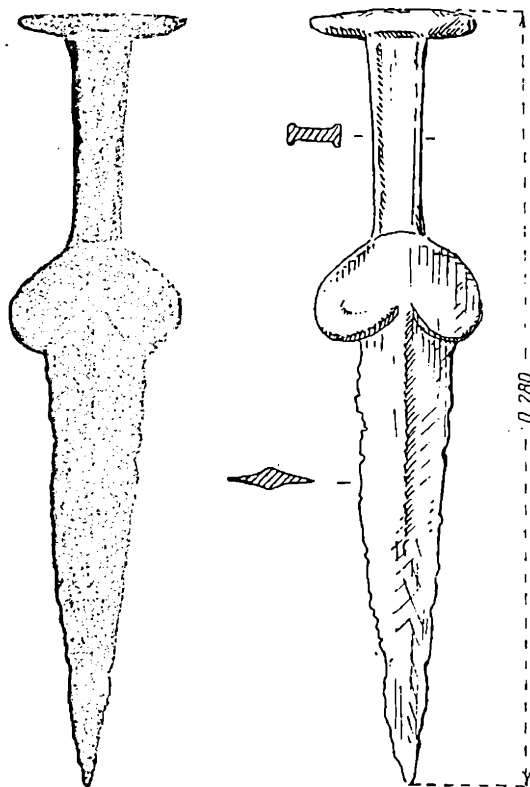

Fig. 1. — Măcișeni. Pumnal scitic de tip *akinakes* din secolele V—III î.e.n.

Fig. 2. — Măcișeni. Pumnal scitic de tip *akinakes* din secolele V—III î.e.n.

rul terminat în antene, aparținând unui tip mai vechi decât acela de la Măcișeni, datează în secolele VI—V î.e.n.⁴

Pe baza analogiilor arătate, înclinăm pentru datarea pumnalului de la Măcișeni, în secolele V—III î.e.n.

În încheiere, menționăm faptul că pe teritoriul comunei Smulți, vecină satului Măcișeni, s-au descoperit cu 20 de ani în urmă câteva vîrfuri de săgeți din bronz de tip scitic datînd din aceeași vreme (secolele V—III î.e.n.)⁵. Aceasta constituie o nouă confirmare a faptului că în această regiune sînt frecvente

¹ Descoperiri de pumnale scitice (*akinakes*) se mai cunosc, pînă în prezent în Moldova, la Bîcu, raionul Vaslui și Comarna, raionul Iași (*Materiale*, I, 1953, p. 6—8 și fig. 2—3), Boureni, raionul Fălticeni (*Dacia*, II, p. 418—419 și fig. 1) și Bîrsești, raionul Focșani (*Materiale*, V, 1959, p. 359, fig. 6).

² *Materiale*, I, p. 6—7.

³ *Ibidem*, p. 8.

⁴ Cf. *Materiale*, V, p. 359.

⁵ Vezi M. Petrescu-Dîmbovița, *Archäologische Forschungsreise im Bezirk Covurlui*, în *Dacia*, VII—VIII, p. 441, și fig. 8,8.

resturile de cultură materială, datînd de la începutul celei de-a doua jumătăți a mileniului I î.e.n., corespunzătoare prezenței elementelor scitice pe teritoriul Moldovei.

VASILE PALADE

СКИФСКИЙ КИНЖАЛ ИЗ МЭЧИШЕНИ
(р-н Бужор, обл. Галац)

РЕЗЮМЕ

Весной 1959 г. примерно в 2 км на северо-запад от дер. Мэчишени (с. Корни, р-н Бужор, обл. Галац) случайно был найден железный кинжал типа *акинака*. Там же, по случаю сельскохозяйственных работ, были обнаружены и другие разрушенные ржавчиной железные предметы, утерянные позднее.

Найденный в Мэчишени кинжал, несмотря на покрывавшую его ржавчину, сохранился полностью.

Имея в виду случайный характер находки, датировка этого *акинака* может быть установлена только путем типологического сравнения. Так, по своему типу с поперечным бруском на ручке, сердцевидным перекрестьем и лезвием со срединной нервюрой кинжал из Мэчишени очень сходен с кинжалами из Комарны и Быку в центральной Молдове, датированными V—III вв. до н.э. (см. прим. 2 и 3).

Учитывая эти аналогии, автор считает возможным датировать *акинак* из Мэчишени периодом V—III вв. до н.э.

ОБЪЯСНЕНИЕ РИСУНКОВ

Рис. 1, 2. — Мэчишени. Скифский меч типа *акинака*, V—III вв. до н.э.

UN POIGNARD SCYTHE DÉCOUVERT À MĂCIȘENI
(distr. de Bujor, rég. de Galați)

RÉSUMÉ

Un poignard en fer du type *akinakes* a été découvert par hasard, en 1959, à 2 km environ nord-ouest du village de Măcișeni (com. de Corni, distr. de Bujor, rég. de Galați). D'autres objets en fer, rongés par la rouille, ont été trouvés au même endroit, mais se sont perdus. Malgré la rouille, le poignard découvert à Măcișeni est entier.

La découverte ayant été fortuite, la détermination chronologique de la pièce ne peut s'appuyer que sur des rapprochements typologiques. Or, par la barre horizontale de son manche, sa garde en forme de cœur et la nervure médiane ornant sa lame, le poignard de Măcișeni offre des analogies certaines avec ceux de Comarna et de Bîcu (Moldavie centrale), datés des Ve — IIIe siècles av. n. è. (voir notes 2—3). C'est la date que l'auteur propose pour le poignard *akinakes* de Măcișeni.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1 et 2. — Măcișeni. Poignard scythe de type *akinakes* des Ve—IIIe siècles av.n.è.